

Handläggare
Tove Nilsson
08-508 26 281**Till**
Trafiknämnden
2023-02-16

Trygghets- och klimatanpassningsåtgärder Järva inom CM4. Genomförandebeslut

Förslag till beslut

1. Trafiknämnden godkänner förslag till genomförande av projekt för trygghetsåtgärder Järva till en investeringsutgift om 16 miljoner kr under förutsättning att kommunstyrelsens trygghetsutskott beslutar att medge trafiknämnden budgetjustering för ökade investeringsutgifter för dessa projekt.

Gunilla Glantz
FörvaltningschefBengt Stenberg
AvdelningschefTove Nilsson
Enhetschef

Sammanfattning

Sedan ett antal år tillbaka har trafikkontoret sökt trygghetsinvesteringsmedel och klimatinvesteringsmedel via Centralmedelreserv 4 (CM4) för att investera i åtgärder som minskar risker kopplade till klimatförändringar samt ökar tryggheten och förebygger brottsligheten i staden. På en av platserna i Järva, där medel söktes i verksamhetsplanen för 2023, förväntas projektet överstiga en budget om fem miljoner kr och nämndbeslut krävs för att genomföra detta. Kontoret föreslår att trafiknämnden beslutar om genomförande av Södra Rinkebygången, Danmarksgatan och Tenstaplan till en investeringsutgift av 16 mnkr.

Medel som söks via CM4 ska utföras inom samma år som medel tilldelas. Ett beslut av åtgärden behövs innan medel tilldelats, för att åtgärder ska hinna utföras under 2023. Projekten behöver kunna påbörja genomförandedelen omedelbart efter att medel tilldelats för att hinna genomföras under året. Föreslagna projekt avser åtgärder om 16 mnkr under år 2023. Av dessa avser 12,5 miljoner kr ansökan för trygghetsmedel och 2,5 miljoner kr ansökan för klimatmedel. Under 2022 har projektering utförts för ett projekt uppgående till 1 mnkr. Tilldelas inte medel enligt de ansökningar som gjorts kommer projektet inte att genomföras då annan finansiering saknas inom kontoret.

Syftet med trygghetsinvesteringsprojekten är att öka tryggheten på ett antal utsatta platser i Järva genom att beakta olika gruppers och individers perspektiv på trygghet och skapa platser som känns trygga och tillgängliga för alla målgrupper. Syftet med klimatinvesteringsprojekt som tas upp i detta beslut är att sänka temperaturen lokalt genom att tillskapa växtlighet som ger ett svalare mikroklimat vid värmeböljor.

Kontoret föreslår att trafiknämnden beslutar om genomförande av projekt för trygghetsåtgärder Järva till en investeringsutgift om 16 miljoner kr under förutsättning att kommunstyrelsens trygghetsutskott beslutar att medge trafiknämnden budgetjustering för ökade investeringsutgifter för dessa projekt.

Bakgrund

I stadens trygghetsprogram 2020-2023 är det övergripande målet att skapa en trygg, säker och välskött stad, bland annat genom att rusta upp, utforma och utveckla den fysiska miljön.

I stadens miljöprogram (perioden 2020-2023) är ett av de sju målen *Ett klimatanpassat Stockholm*. Målet utvecklas vidare i stadens *Klimathandlingsplan 2020-2023* och *Handlingsplan för klimatanpassning 2022-2025*.

Sedan ett antal år tillbaka har trafikkontoret sökt trygghetsmedel och klimatinvesteringsmedel via Centralmedelreserv 4 (CM4). Trygghetsmedel används i syfte att öka tryggheten på platser som idag upplevs som otrygga samt utföra insatser som ökar säkerheten och förebygger brottslighet.

Klimatinvesteringsmedel används bland annat för projekt som ger en ökad klimatanpassning genom att anpassa stadsmiljön till ett förändrat klimat med ökade nederbördsmängder, högre temperaturer och längre torrperioder.

Trafiknämnden föreslår ansöka om trygghetsmedel och klimatinvesteringsmedel i trafiknämndens verksamhetsplan för 2023.

Medel som söks via CM4 ska utföras inom samma år som medel tilldelas, vilket innebär att tiden för planering och utförande är betydligt kortare än för andra projekt. I projekt Södra Rinkebygången förväntas utgifterna överstiga 5 miljoner kr och ett genomförandebeslut fattat av nämnden krävs därför för att genomföra detta. Utförande av projektet förutsätter att medel tilldelas från kommunstyrelsen för det ansökta projektet. Besked om detta väntas senare i vår, vilket kontoret har bedömt som för sent för att då skriva fram ett ärende och samtidigt garantera genomförande under året.

I detta tjänsteutlåtande har kontoret även valt att inkludera två projekt med budget under 5 mnkr, och där beslut således skulle kunna fattas på delegation. Syftet med detta är att visa på helheten av kontorets projekt i Järvaområdet, med anledning av det fokus på området som stadens förvaltningar uppmanas till i kommunfullmäktiges budget för 2023.

Platserna är markerade i figuren nedan.

Error! Use the Home tab to apply Rubrik 1 to the text that you want to appear here.

Översiktskarta som visar platsen för de tre åtgärderna. Platsen med rött kryss avser den åtgärd som omfattas av detta genomförandebeslut. De andra två som är markerade med

svarta kryss avser åtgärder som trafikkontoret ansökt om trygghetsinvesteringsmedel för, men där projektkostnaderna understiger fem miljoner.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom trafikkontoret.

Mål och syfte

Syftet med trygghetsinvesteringsprojekten är att öka tryggheten på utsatta platser genom att beakta olika gruppers och individers perspektiv på trygghet och skapa platser som känns trygga och tillgängliga för alla målgrupper. Målet är att dessa platser blir fria från oroande och hotfulla inslag och inbjuder till att invånare ska vilja och våga vistas på platsen under dygnets alla timmar.

Syftet med klimatinvesteringsprojekt som tas upp i detta beslut är att sänka temperaturen lokalt genom att tillskapa växtlighet som ger ett svalare mikroklimat vid värmeböjlor. Målet i projekten där växtbäddar anläggs är att skapa förutsättningar för vitala träd och därmed även skuggiga miljöer som ger svalka vid värmepappar. Ett delmål är att bidra till klimatnytta genom att de åtgärder som genomförs leder till en minskning av de klimatpåverkande växthusgasutsläppen genom anläggande av trädplanteringar i växtbäddar med biokol. Ett annat delmål med klimatinvesteringsprojektet är att leda om och fördröja dagvatten så att risken för översvämning minskar.

Befintlig situation

Trafiknämnden har sökt CM4-medel för att bekosta projekten beskrivna i detta tjänsteutlåtande. Totalt rör det sig om 7,2 mnkr. Åtgärderna är av enklare karaktär där projekten i sin helhet, inklusive eventuell projektering och utförande, kan utföras under ett till två år. Beslut om tilldelning av trygghets- och klimatinvesteringsmedel sker i februari eller mars 2023 och byggstart planeras våren 2023.

Åtgärder kommer inte att kunna genomföras om ansökningar inte beviljas.

Åtgärdsförslag

Nedan förslag till åtgärder är projekt för att skapa större trygghet i området. Projektet på Södra Rinkebygången innefattar även en klimattedel, där växtbäddar ska anläggas för omhändertagande av dagvatten.

Södra Rinkebygången

Befintlig situation

Södra Rinkebygången ligger i Rinkeby centrum, i anslutning till Rinkeby torg. Avgränsning för trygghetsåtgärder är sträckningen av gången från Rinkebybron i väster till Rinkebyplan i öster. Det är idag många som rör sig i gången, både med anledning av Rinkebytorget och för att ta sig till/från någon av alla de målpunkter (verksamheter, skolor, bibliotek/medborgarkontor, bostäder) som finns i denna del av Rinkeby. Andra platser vid Rinkeby torg har åtgärdats ur trygghetssynpunkt de senaste åren, bland annat den norra sidan av Skårbygränd. I ett programarbete för upprustning av Rinkeby södra stadspark/stadsparksgången, som ansluter till Södra Rinkebygången, ingick också den platsbildning som finns på gången söder om Rinkeby torg. Parkprojektet byggs 2022-2023 men den lilla torgytan uteslöts ur det projektet, främst på grund av ekonomiska skäl. Att genomföra, i detta tjänsteutlåtande, angivna trygghetsåtgärder 2023 skulle därför innebära en effektiv samordning samt ge ett omvårdat och tryggt intryck av aktuellt området i Rinkeby.

Åtgärdsförslag

Trafikkontoret har samrått med stadsdelsförvaltningen Rinkeby/Kista i problembild och lämpliga fysiska åtgärder för att öka tryggheten längs gången. Föreslagna åtgärder innefattar ny utformning av grönytan mellan parkeringsplatsen och gången. Åtgärderna på gången innefattar att placera fordonshinder som förhindrar olovlig biltrafik mellan parkeringsplats och gångväg, punktvisa markåtgärder i form av justering av markbeläggning för att förbättringsåtgärder för tillgänglighet och säker framkomlighet på gången för gående i alla åldrar och cyklister men även för funktionshindrade. Åtgärderna innefattar också synligare och tydligare skyltning som förbättrar orienterbarhet på gången, fler skräpkorgar för att förebygga att skräp kastas på marken samt fler och mer varierade sittmöjligheter (framförallt på den lilla torgytan med utsikt över stadsparken) genom att byta ut befintliga sittmöbler mot fler och mer varierade sittmöbler. Belysningen ska också ses över och förbättras. Trafikkontoret har goda förhoppningar om samverkan med centrumägaren under året för att till skapa en mer inbjudande och ”tryggare fasad” på centrumfastigheten mot gången. Beviljas även klimatansökan för samma del av Södra Rinkebygången för 2023 finns goda samarbetsvinster både i genomförande och för slutresultatet. Friskare växtlighet och mer varierat växtmaterial kan öka både trygghet och attraktivitet på Södra Rinkebygången.

Konsekvens

De föreslagna åtgärderna förväntas leda till:

- Ökad trygghet för de som rör sig, vistas vid och bor intill gången.
- Ökad framkomlighet och tillgänglighet i gången, samt ökad orienterbarhet i området.
- Ökad användbarhet för fler målgrupper, både gällande vistelse och gällande genomfart.
- Ökad attraktivitet för fler målgrupper i syfte att vilja vistas på platsen, särskilt gällande ytan mellan Södra Stadsparken och Rinkeby torg.
- Förbättrade förutsättningar för växtlighet vid anläggande av växtbäddar med biokol.

Danmarksgatan

Gångbron mellan Kista busstorg och Kista Galleria som förvaltas av trafikkontoret är en av Järvas mest trafikerade och ger i dagsläget ett nedslitet och trist intryck.

Bakgrund

Kista busstorg är en viktig knutpunkt för resande inom kollektivtrafiken, med många av- och påstigande. Den är tätt knuten till Kista t-banestation. Kista busstorg har ingångar till Kista Galleria bl.a. genom den aktuella gångbron över Danmarksgatan och gångkopplingar till bland annat Kista torg.

På uppdrag av trafikförvaltningen har stiftelsen Tryggare Sverige, vars syfte är att bidra till att minska brottsligheten och öka tryggheten, under 2020 genomfört en trygghetsanalys av Kista station, ett område som ligger ca 500 meter från Kista tunnelbana. Trygghetsanalysen innehåller även en trygghetsbesiktning som syftar till att undersöka i vilken mån områdets fysiska miljö påverkar (ökar eller minskar) förutsättningarna för att området ska vara och upplevas som tryggt och säkert. Undersökningen tittade på faktorer så som gestaltning, mix av människor på plats, skalskydd, social kontroll, förvaltning, belysning m.m. I analysen pekades busstorget ut som en plats med många problem, mycket otryggt och att busstorget inte är ändamålsenligt. Polisen anger att det förekommer många små brott och olagliga aktiviteter på platsen. Trygghetsinsatser har gjorts på Kista busstorg under 2022 - dessa vill kontoret komplettera under 2023 genom att ge gångbron in till gallerian ett lyft.

Målet är att åtgärderna ska bidra till:

- En välkomnande, öppen och positiv bild av Kista.
- En trevlig, trygg, ren, välskött och säker yta att passera.

- En omgestaltning som bidrar till att bron upplevs som en del av centrum.

Planerade åtgärder:

- Ny och förbättrad markbeläggning samt färgläggning med ”Kista-blå” färg.
- Byte till ett mer tillgänglighetsanpassat räcke på bron för förbättrad framkomlighet och utöka belysning med rött sken.

Tenstaplan

Målet med åtgärderna är att det ska vara tryggare och säkrare samt trevligare och mer inbjudande på Tenstaplan och terrassen vid Hagstråket.

Bakgrund

Siktskymmande murar utmed trappa upp från torget och runt terrass på en nivå ovanför torget som bedöms utgöra ett stöd och underlättar för kriminalitet i området. Skymda platser utmed trappa och på övre terrassen är en bidragande faktor till otrygghet och försvårar polisens arbete i området.

Önskemål finns från polisen, vakter, fastighetsägare, stadsdelsförvaltningen, trafikkontoret och framförallt en stor del av invånarna att skymda platser tas bort. Murar skymmer också sikten för polisens övervakningskameror.

Åtgärdsförslag

Projektet föreslår att bygga bort skymda platser på terrassen genom att riva betongmurar och att ersätta dessa med räcken. En del av växtligheten på terrassen tas bort och blir istället vistelseyta med möblering, resterande ersätts med lägre växande grönska.

Avvägningar

Kontoret ser över vilka områden som är aktuella med avseende på trygghets- och klimatbehov. Utifrån dessa behov skapas projekt. Ansökan för centrala medel görs sedan från CM4. De projekt som får tilldelade medel genomförs under året.

Konsekvenser**Trygghet och jämställdhet**

Järva är ett prioriterat område där tryggheten behöver stärkas. Kontoret har sett över behovet under flera år och föreliggande projekt är en del i det arbete som kontoret gör för att Järva ska

upplevas som tryggare. Projekten bidrar med både bättre belysning, bättre genomsiktighet och en trevligare mer omhändertagen miljö.

Tidplan

Samtliga projekt planeras att genomföras under 2023. Eventuell projektering har påbörjats och kommer slutföras under våren 2023. Tidigaste start för entreprenad är våren 2023. Projekten planeras att avslutas senast till årsskiftet.

Aktivitet	2022	2023	2024
Genomförandebeslut		X	
Projektering	X	X	
Upphandling	Entreprenör finns		
Entreprenad		X	

Ekonomi

Detta genomförandebeslut omfattar planerade trygghets- och klimatinvesteringar om 15 mnkr.

I projektens budget ingår förutom entreprenadutgifter även utgifter för utredning, projektering och intern tid, vilket sammanfattas i tabellen nedan. I totalutgiften ingår även ett riskpåslag om 20 procent.

Projekt	Tidigare nedlagt (mnkr)	Beräknade kommande utgifter (mnkr)	Totalt (mnkr)
Södra Rinkebygången		7,8	7,8
Danmarksgatan		3,6	3,6
Tenstaplan	1,0	3,6	4,6
Totalt CM4 projekt	1,0	15	16,0

Kommentarer

Föreliggande tjänsteutlåtande avser beslut om 16 mnkr för åtgärder som ska utföras under 2023. Under 2022 är redan knappt en mnkr utförda i form av projektering.

Driftkostnader

Åtgärderna bedöms i allmänhet ha mycket liten påverkan på kostnader för drift och underhåll. I vissa fall kan åtgärderna snarare sänka kostnaderna, då en nedsliten yta förbättras genom åtgärden och driften förenklas.

Projektet beräknas medföra ökade kapitalkostnader med sammanlagt cirka 1,2

mnkr från och med år 2024. Kapitalkostnaderna, som avser avskrivningar med en preliminär genomsnittlig avskrivningstid om 20 år och intern ränta om 2,2 procent, minskar därefter successivt med gjorda avskrivningar.

Risk/Osäkerhet

Medel som söks från CM4 behöver produceras inom samma år som medel tilldelas. Det innebär att tiden blir en kritisk aspekt. I syfte att hinna producera det projekt som beskrivits i förevarande tjänsteutlåtande behövs ett beslut fattas för genomförande innan beslut om tilldelade medel är fattat. Beviljas inte medel från CM4 kommer projektet kunna utföras då kontoret inte har någon egen finansiering till beskrivet projekt. I de fall ansökningen inte får full finansiering kan problem uppstå att utföra projekt. Ökade kostnader under projektet kan leda till att endast delar av de planerade åtgärderna på platsen kan genomföras. Samordning med andra aktörer kan påverka tidplanen. Osäkerheter kan leda till att tidplan eller kostnader ändras.

Kommunikation

Kommunikation sker utifrån uppkomna behov. Vid entreprenadarbete sätts byggskyltar upp på platsen. I vissa fall kan skyltar utöver byggskyltar tas fram med mer omfattande information om projektet.

Övriga upplysningar

Kontoret har också i budgeten för 2023 extramedel för trygghetsinsatser på Kista busstorg vilket bland annat innefattar mer frekvent städning, mer resurser till klottersanering samt utökad skadedjursbekämpning. Även dessa åtgärder kommer att bidra till en ökad trygghet i området.

Slut

